

Overweging: 25e zondag door het jaar

Vredeszondag

Lezingen: Jesaja 55,6-9 en Matteüs 20,1-16a

Zondag 20 september 2026

Dora Kruijer

Lieve mensen,

Deze zondag staat in het teken van vrede. Prachtig.

Toch sta ik hier voor u met lastige vragen en soms twijfel.

Het is aan mij om als voorganger de vrede en alles wat die vrede in de weg staat, ter sprake te brengen in het licht van het evangelie.

Het evangelie vraagt om daadwerkelijk te kiezen voor vrede en gerechtigheid.

Als gelovige, als kerk mag je niet zwijgen als je ziet wat oorlogen aanrichten als je ziet dat ook hier de oorlogsdreiging voelbaar wordt.

Maar wat doe je als mensen in ons land, en misschien ook wel hier onder ons, meningen verkondigen, keuzes maken, die absoluut niet te rijmen zijn met het evangelie?

Hoe bespreek ik dat zonder mensen te kwetsen en de situatie te verergeren?

Kan ik niet beter zwijgen?

Maar vrede gaat me zeer aan het hart. Vrede stichten is een Bijbelse opdracht

Daarom moeten we spreken. Ik weet me gesteund door onze paus Leo.

De eerste woorden onze Paus Leo waren : "Vrede voor U".

In een toespraak van paus Leo - begin september - roept hij op om te werken aan echte vrede. Hij doet een radicaal appel om de vernietiging van oorlog te keren.

Oorlog doodt, verscheurt gezinnen en dwingt miljoenen mensen op de vlucht.

Maar de schade reikt verder. Oorlogen vernietigen ecosystemen, vervuilen lucht en water en bedreigen de voedselzekerheid. Armoede en ongelijkheid nemen toe waardoor weer nieuwe spanningen en conflicten ontstaan. Steeds meer middelen gaan bewapening en tegelijkertijd verrijken machthebbers zich ten koste van de arme. Deze ontwikkeling moet omgebogen worden.

Het is niet alleen een politiek falen. Het is ook een moreel en spiritueel falen, dat ingaat tegen het respect voor het leven, de menselijke waardigheid en de zorg voor de aarde. Daar moeten we aan werken. Zwaarden en speren zullen moeten worden omgesmeed tot ploegijzers en snoeimessen.

Paus Leo roept op tot verantwoordelijkheid, maar niet alleen van regeringen.

Ook van ons als gelovigen. Daar begint het mee. De echte instrumenten voor vrede zijn waarheid, dialoog, goedheid rechtvaardigheid, barmhartigheid, begrip, zorg en liefde.

En hierbij komen we bij onszelf: onze eigen houding, onze keuzes, onze innerlijke vrede.

Daar wil ik het vandaag vooral met u over hebben.

Hoe vredevol zijn wij, ben ik zelf?? Is die innerlijke vrede niet een dun laagje zelfbescherming dat bij het minste of geringste doorgeprikt kan worden?

Enkele weken geleden gebeurde er iets dat me erg aan het denken zette.

Op onze dagelijkse wandeling komen we veel hondenbezitters tegen.

Regelmatig maken we een kort praatje met ze.

Soms hoor ik van een wandelaar opmerkingen over politiek waar ik het niet mee eens ben, maar die ik langs me heen laat gaan. Ik wil mijn ochtend niet beginnen met discussies. Maar op een dag verscheen er ineens op zijn grote huis een Nederlandse vlag. Ik dacht nog even: welke prinses is er jarig vandaag? Maar tot mijn schrik was het een omgekeerde vlag. Het was de dag van de boerenprotesten op de snelweg waar twee dodelijke slachtoffers vielen door de blokkades door landbouwwerktuigen.

Ik schrok van dit openlijke protest tegen beleid van democratisch gekozen politici. Van de openlijke ontkenning van de klimaatschade; van de weigering om beleid uit te voeren en de steun aan onverantwoorde acties. En hij was geen boer. En hij was rijk. Ik herinnerde zijn terloopse opmerkingen over gelukszoekers, hij kwam openlijk uit voor zijn mening.

Wat moest ik met die vlag?

Ik moet bekennen dat ik het niet wist. Ik heb heel laf, niets gedaan, geen gesprek gevoerd omdat ik wist dat het ruzie zou worden. Wel gegroet hoor, want hij is altijd vriendelijk. Maar intussen maak ik me wel zeer ongerust over het groeiend rechts-extremisme dat kracht en mannelijkheid verheerlijkt, leugens verspreidt over klimaatverandering, asielzoekers de schuld geeft van alles wat er mis gaat en groei van eigen rijkdom prioriteit geeft boven bescherming van het milieu. Ik lig er wel eens wakker van. Ik zie dat het fout gaat en doe niets. Die eerste vlag in onze wijk? Was het een voorbode? Wat staat ons, en zeker onze kinderen en kleinkinderen nog te wachten?... Ik moest denken aan de houding ten opzichte van Joden voor de oorlog.

De Jodenvervolgung begon met kleine maatregelen en we keken weg. We weten waar het toe geleid heeft. Deed ik nu hetzelfde door te zwijgen?

Kunnen de lezingen van vandaag me op een ander spoor zetten?

Jesaja roept ons op om ons te keren en God te zoeken. Het onrecht wat we deden - in mijn geval te zwijgen - de rug toe te keren. Terug naar God die zich over ons zal ontfermen en ons altijd wil vergeven. Terug naar liefde en vrede die God is. Als we in die goddelijke stroom van liefde staan, dan worden we zelf bron van vrede. Het klinkt vroom.

Maar misschien is een ervaring die u ook misschien kent: een moment van intens geluk waarin je voelt dat het goed is; dat je je verzoent met het leven zoals je dat gegeven is; of een moment dat je voelt dat God nabij is.. Dan verdwijnt haat en jaloezie. Dan voel je je in liefde verbonden met iedereen. Het kan je overkomen zelfs in benarde situaties. Het zijn onvergetelijke ervaringen.. Gods liefde die als een bron door jou stroomt.

Etty Hillesum heeft daar prachtig over geschreven.

Midden in de oorlog schrijft ze over haar bewuste keuze om elk atoompje haat in zichzelf uit te roeien, omdat wraak en haat de wereld alleen maar verder verzieken. Ze gebruikt de metafoor van brede rivieren die als een onstuitbare stroom van leven en liefde door haar heengaan. Zo behield ze haar menselijkheid te midden van de vervolging. Zingende ging ze naar de trein die naar het oosten ging....

Die stroom van liefde voert mij naar onze doop.

Over ons is bij onze doop Gods naam uitgesproken; de Naam die betekent: ik ben er voor jou; wees jij er voor anderen. We zijn ondergedompeld, soms letterlijk zoals bij Bas jongstleden, in de liefde van God die als een vader, een moeder van ons houdt.

Voor hem ben jij, ben ik, ieder van ons, kostbaar. Ik vind dit een prachtig beeld: Gods liefde die door ons, door wie zich daarvoor openstelt, de wereld instroomt naar plaatsen waar liefde ontbreekt. Die zacht maakt wat is verhard, die geneest wat ziek is; die verbindt wat verbroken is. Die bron stroomt naar de ander die ook een geliefd kind van God is. Zo kunnen we bruggen bouwen naar mensen die er totaal andere meningen op aanhouden. We hebben elkaar zo nodig. Ieder wordt uitgenodigd te werken in de wijngaard om het werk af te maken voor het duister intreedt

Met zoveel gevaren die de wereldvrede bedreigen hebben we elkaar hard nodig.

Onze hoop is gericht op de toekomst.

Wij mogen werken aan vrede.

We doen het vanuit Gods liefde ons gegeven en nooit zonder hoop.

We weten dat wat we doen zinvol is. Zo zijn we bedoeld. We horen bij elkaar.

Onze kracht is Gods liefde die ons met alle mensen verbindt.

Vrede begint hier, vandaag. Zullen we de weg van vrede gaan?

Ik denk

dat ik maar eens ga aanbellen als ik weer een omgekeerde vlag zie wapperen?